

STRATEGISK ARBEJDSMILJØ BETALER SIG (DEL 2)

Af Lane Markholt-Hansen

LÆS DEL 1,
I MAGASINET
KVALITET 3-18

Du ønsker ikke, at nogen kommer til skade på jobbet – det mål deler du med mange andre, uanset om du er medarbejder, leder eller virksomhedsejer. En vej mod dette mål er ifølge en ny undersøgelse at arbejde systematisk og strategisk med arbejdsmiljøet, og her er den nye ISO 45001 om arbejdsmiljø og sikkerhed et vigtigt værktøj.

Hver dag dør 7.600 mennesker i arbejdsrelaterede ulykker og sygdomme på verdensplan. De mange dødsfald udgør hver og en personlige tragedier, samt dig med at de er en enorm byrde for de involverede virksomheder og organisationer og for samfundet som helhed. Det estimeres, at hele 4% af verdens årlige GDP tabes som konsekvens heraf. Der er derfor al mulig grund til at fokusere på at skabe et sundt og sikkert arbejdsmiljø og forebygge, at ulykker sker. Men hvordan gør man så lige det?

Der findes ikke et quickfix, men spørger man arbejdsmiljøforskere er strategisk arbejdsmiljøledelse et relevant svar herpå. Undersøgelser og erfaringer fra virksomheder og organisationer viser, at med robuste og effektive processer på plads kan mange hændelser forhindres. Lovkrav og regler på området er ikke nok i sig selv.

“Der er mange hensigtsmæssige ting i arbejdsmiljøloven, men den måde, den bliver praktiseret på rundt omkring, er meget forskellig. Certificeringssystemer kan bidrage til, at virksomheder arbejder mere strategisk med deres arbejdsmiljø,” siger Pete Kines, der er seniorforsker i Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

ARBEJDSMILJØ SKAL INTEGRERES I FORRETNINGEN

Her kommer den nye ledelsesstandard, ISO 45001 om arbejdsmiljø og sikkerhed, ind i billedet. Standarden, der afløser den 20 år gamle standard for arbejdsmiljø, OHSAS 18001, giver virksomheder et operationelt system til at etablere et sikkert arbejdsmiljø for deres medarbejdere og reducere arbejdsskader og sygdomme verden over. Og så kræver den – i højere grad end dens forgænger – ejerskab på arbejdspladsen. Pete Kines ser derfor en meget klar sammenhæng mellem ISO 45001 og Vision Zero, som er en ny tilgang inden for ulykkesforebyggelse, som han har forsket i. Vision Zero er et mindset, der grundlæggende handler om, at alle ulykker kan forebygges. Men processer og viden om at forebygge er, ifølge Pete Kines, ikke nok.

“Arbejdsmiljøet er ofte en sidevogn til virksomheden. I stedet skal vi sikre, at viden og processer, der omhandler arbejdsmiljøet, bliver en integreret del af virksomhedens forretningsstrategi, forretningsprocesser og ledelsessystem. Det kan den nye ISO 45001 hjælpe med til. Den kræver nemlig, at arbejdsmiljøet skal være meget mere integreret i virksomheden. Arbejdsmiljøet skal både være en del af den overordnede strategiske

del af forretningen og sidestilles med virksomhedens øvrige Key Performance Indikatorer (KPI'er),” siger Pete Kines.

TOPLEDELSEN SKAL PÅ BANEN

I den forbindelse spiller topledelsen en afgørende rolle, understreger Pete Kines, og glæder sig derfor over, at ISO 45001 stiller større krav til både medarbejdernes og topledelsens engagement, end man tidligere har set.

“Hvis man kan se, at topledelsen ikke prioriterer sundhed og sikkerhed, så er det meget svært at have fokus på det andre steder i organisationen. Det er derfor meget vigtigt, at ledelsen går forrest. De skal ikke bare sige de rigtige ting, de skal også praktisere det i dagligdagen. Her kan ISO 45001 standarden bidrage som en vigtig løftestang for virksomhedernes arbejdsmiljø,” siger Pete Kines.

POSITIV MODTAGELSE AF ISO 45001

Selv om den nye ISO-standard kun er et halvt år gammel, er den allerede en succes blandt virksomhederne. I den internationale undersøgelse Occupational Health & Safety fra juli 2018 har DNV GL, der er et af verdens førende certificeringsorganer og har certificeret omkring 300 danske virksomheders arbejds-

miljø, med udgangspunkt i 1729 fagfolk i hele verden undersøgt, hvilken værdi arbejdsmiljøarbejdet medfører. Her er man ikke i tvivl om, at den nye ISO 45001 er et effektivt værktøj til at arbejde strategisk med arbejdsmiljø og dermed reducere antallet af ulykker. 80% af de certificerede virksomheder, der har deltaget i undersøgelsen, er meget positive over for den nye standard. Ifølge undersøgelsen er det især på tre områder, at ISO 45001 skaber værdi. Det gælder management af risiko og muligheder, vægt på topledelsen og en fælles struktur, der letter integrationen med det eksisterende system.

FÆRRE ARBEJDSMILJØULYKKER MED SYSTEMATISK ARBEJDSMILJØ

En af de virksomheder, der skal i gang med at konvertere deres arbejdsmiljøledelsessystem, så det lever op til ISO 45001, er den danske produktionsvirksomhed Abena. Inden for de sidste fire år er antallet af ulykker i Abena faldet med 25%. Paul Anker Claussen, der er HR- og arbejdsmiljøchef i Abena, mener selv, at deres systematiske arbejde med arbejdsmiljø er en væsentlig årsag.

“Havde vi udelukkende efterlevet den danske lovgivning, havde det da været meget nemmere. Men det havde ikke været lige så effektivt. Vi havde nok oplevet flere ulykker og manglet systematikken. Vi er overbeviste om, at det er det helt rigtige,” siger Paul Anker Claussen. Noget af det, der har betydet meget for den positive udvikling, er ifølge Paul Anker Claussen arbejdet med værdier og inddragelse af medarbejdere. Abena har tre værdier, der tager udgangspunkt i social kapital, som gennemsyrer hele organisationen:

“Vores tre værdier tillid, retfærdighed og samarbejde kender alle medarbejdere i dag. Vi siger altid: “Det skal være sjovt at gå på arbejde,” og man er forpligtet til at kontakte en leder, hvis man mener, at der skal ændres på ens arbejdsforhold,” siger Paul Anker Claussen og understreger, at det er vigtigt at vise medarbejderne, at deres arbejdsmiljø bliver taget alvorligt og inddrage dem.

“Når vi har haft en arbejdsulykke, har vi en helt fast procedure. Vi tager en snak med medarbejderen sammen med ar-

bejdsmiljørepræsentanten, så vi kan finde ud af, hvad årsagen til ulykken var, så vi kan forbedre det. Det kan vi kun, hvis vi inddrager medarbejderen,” siger Paul Anker Claussen og fortsætter:

“Vi kan ikke ændre arbejdsmiljøet selv, vi har brug for, at medarbejderne byder ind og er aktive i det arbejde, vi er i gang med,” siger Paul Anker Claussen.

CERTIFICERING ER VEJEN FREM

Abena er ikke alene om at opleve stor værdi af at være arbejdsmiljøcertificeret. Ifølge DNV GL-undersøgelsen er hele 93% af de arbejdsmiljøcertificerede virksomheder ikke i tvivl om, at det skaber værdi at blive certificeret af en 3. part. Nogle af de fordele, de fremhæver, er, at det som certificeret virksomhed er nemmere at leve op til lovkravene på arbejdsmiljøområdet, og at de arbejder mere effektivt. Forpligtelse fra topledelsen, engagement fra medarbejderne og evnen til at imødekomme krav fra stakeholders er også blandt de forhold, der følger med en certificering.

Hos Burmeister & Wain Scandinavian Contractor (BWSC), der leverer nøglefærdige kraftværker over hele verden, bliver arbejdsmiljøcertifikatet betragtet som “license to operate,” da kunderne kræver, at de er certificerede. Hans J. Johansen, der er senior QHSE Engineer i BWSC, er ofte blevet spurgt om, hvor meget BWSC sparer ved at arbejde strategisk med arbejdsmiljø i kroner og ører. Til det svarer han altid det samme:

“Det kan man ikke gøre op. Men jeg ved, at når man har kontrol over sine

processer, så laver man ikke fejl. Det smitter af på arbejdsglæden og kvaliteten, fordi man arbejder sikkert og effektivt. Det betyder i hvert fald, at vi ikke bruger penge på at gå i retten, få juridisk assistance, forsvare ulykker og udbetale erstatninger,” siger Hans J. Johansen.

ANTALLET AF ARBEJDSULYKKER RASLER NED

Hvad man imidlertid godt kan gøre op, er antallet af arbejdsulykker. Og her taler tallene deres tydelige sprog. BWSC udfører omkring 3 millioner arbejdstimer om året. I alle de arbejdstimer har BWSC oplevet cirka seks arbejdsulykker, som har medført tilskadekomst, så den tilskadekomne ikke kunne komme på arbejde dagen efter, men måtte være sygemeldt et par dage. Aktuelt er det netop blevet markeret med fest og diplomer, at der på to byggepladser på samme tid, er blevet gennemført 1 million arbejdstimer uden alvorlige ulykker.

“Det er vi meget stolte over, og det fortæller os, at vi gør noget rigtigt med vores systematiske arbejdsmiljøarbejde,” siger Hans J. Johansen. Han er ikke i tvivl om, at den rungende succes i høj grad handler om mindset:

“Vi mener, at det er moralsk forkert, at folk kommer til skade på vores arbejdspladser – det er helt unødvendigt. Derfor har vi har en filosofi, der siger: Do it safely - or not at all. Det står ved alle indgange, på vores tilbud, på væggene – alle mulige steder. Det skal være klokkeklart for alle, at arbejdsulykker ikke er acceptable,” siger Hans J. Johansen. >>

FAKTA OM OVERGANGEN TIL ISO 45001

- Senest den 12. marts 2021 skal I have gennemført et konverteringsaudit til ISO 45001.
- ISO 45001 udkom den 12. marts 2018. International Accreditation Forum (IAF), der laver akkrediteringsreglerne, som DNV GL er akkrediteret i forhold til, har også lavet krav til overgangen fra OHSAS 18001-certifikater til ISO 45001. IAF har vedtaget en 3-årig overgangsperiode fra datoen for udgivelsen af ISO 45001.
- Det betyder, at alle OHSAS 18001 certifikater vil være ugyldige efter den 12. marts 2021.
- For at opretholde jeres certifikat skal I derfor inden den 12. marts 2021 have gennemført en obligatorisk konverteringsaudit.

» **KONVERTERING TIL ISO 45001 ER I FULD GANG**

For Abena og BWSC har systematisk arbejdsmiljøarbejde haft stor betydning for deres evne til at forebygge ulykker, så de i dag nærmest er ikke-eksisterende. Nu skal de - og virksomheder over hele landet - i gang med at konvertere deres system til den nye ISO 45001. Begge virksomheder ser lyst på overgangen:

“Vores ISO-kvalitetschef går i gang med at indarbejde de nye krav i vores system, så det bliver opdateret. Vi tager det stille og roligt,” siger Paul Anker Claussen fra Abena. Også hos BWSC er arbejdet ved at gå i gang:

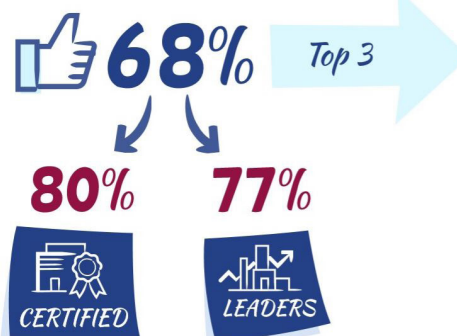
“Vi har læst ISO 45001 flere gange og er ret overbeviste om, at vi kan imødekomme næsten alle krav. For at være på den sikre side har vi bestilt DNV GL til at komme og lave en GAP-analyse, så vi får en mangelliste, hvis der er mangler. Så har vi noget konkret at arbejde med inden næste recertificering, siger Hans J. Johansen. DNV GL mærker en stigende interesse for ISO 45001 og har allerede hjulpet flere virksomheder med at konvertere. Her er erfaringen, at langt størstedelen af de succesfulde konverteringer er dem, der planlægger konverteringen tidligt:

“Gå i gang i god tid og start med at få et overblik over den nye standard, så I ved, hvad der er nyt, og hvad I skal forholde jer til. Den strategiske forankring i topledelsen er for selv store virksomheder, der har været certificeret længe, ofte stadig en udfordring – og med 45001 er der ikke længere nogen vej uden om. Topledelsen kan ikke længere nøjes med at have arbejdsmiljøet som “noget man klarer ude i driften.” Så det er en rigtig god idé at lave en GAP-analyse og få et klart svar på, hvad der skal til for at leve op til de nye krav,” siger Kåre Appel Weng, der er salgs- og marketingchef i DNV GL. ●

of the world's annual GDP is lost as a consequence to occupational diseases and accidents

Companies are very positive to the new ISO concepts and requirements:

Risk and opportunity management

Emphasis on leadership and management commitment

A common structure facilitating the integration with existing management system

FAKTA OM UNDERSØGELSEN

Hvis du vil vide mere om DNV GL's undersøgelse af arbejdsmiljø, kan du finde hele undersøgelsen her:

<https://www.dnvgl.com/assurance/viewpoint/viewpoint-surveys/does-occupational-health-and-safety-matter.html>

SÅDAN GØR BWSC FOR AT SÆTTE FOKUS PÅ ARBEJDSMILJØET OG REDUCERE ANTALLET AF ARBEJDSULYKKER:

- Ophænger skilte på alle byggepladser, der fortæller, hvor mange dage uden arbejdsulykker, der har været på den aktuelle byggeplads.
- Oplærer folk i arbejdsmiljø på alle byggepladser. Herefter skal de bestå en prøve.
- Gennemfører fem dages sikkerhedstræning med alle ledere.
- Fejrer 100.000 og 500.000 timer uden ulykker med de mennesker, der var med til at opnå resultatet. Markeret bl.a. med klistermærker på hjelmen og festligholdelse med gratis frokost.
- Uddeler også "Ugens sikkerhedspris" eller "Månedens sikkerhedspris". Så får man hængt sit billede op og man får et diplom og en spisekupon til en restaurant i nærheden. I Afrika vil de hellere have et taletidskort.
- Offentliggør sikkerhedsstatistikker.